

MAKRO BAKIŞ

TARİH: 28.02.2025

IV. ÇEYREK GSYH

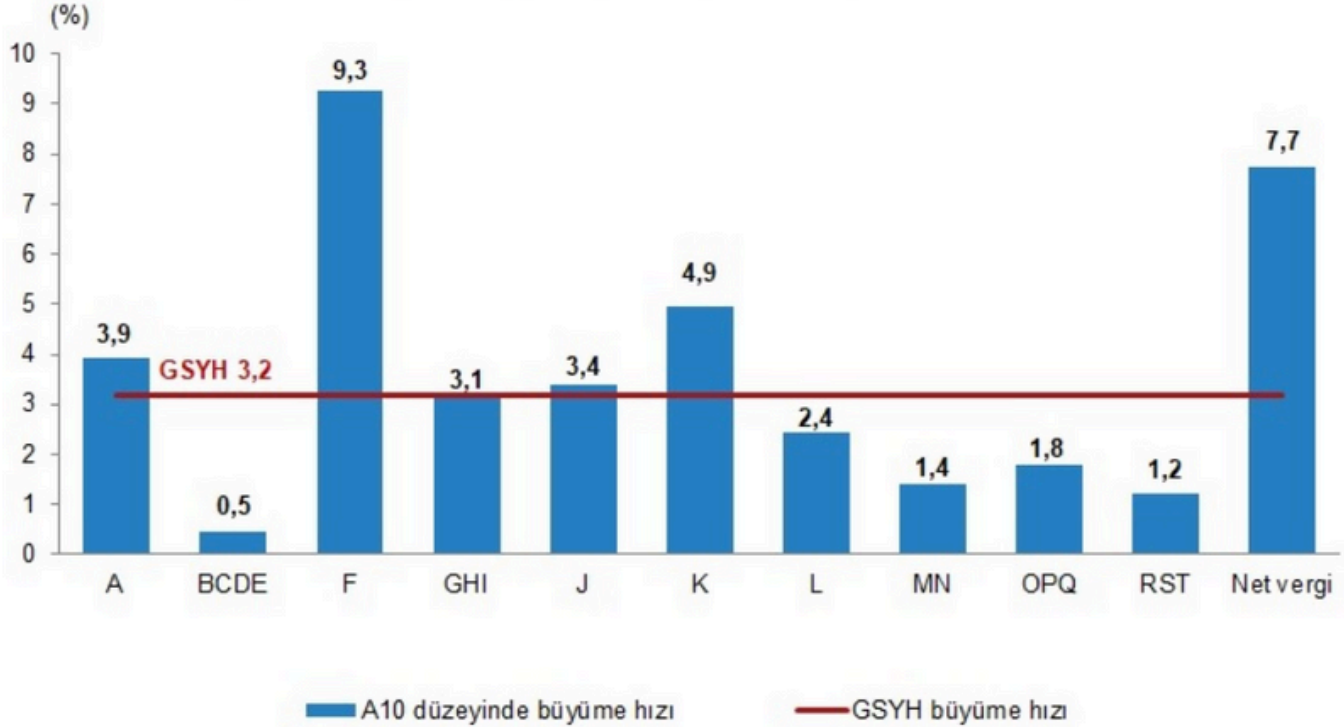


Türkiye ekonomisi, 2024 yılının son çeyreğinde %3 ve yıllık bazda %3,2 büyüyerek beklentileri aştı.

Türkiye ekonomisi, 2024 yılının 4. çeyreğinde %3,0 ile beklentilerin üzerinde bir büyüme performansı sergiledi (Beklenti: %2,6). Geçen yılın 2. ve 3. çeyreğinde beklentilerin altında kalan GSYH, son çeyrekte öngörülerini aştı. Böylece, Türkiye ekonomisi yıllık bazda %3,2 büyümeye kaydederek tahminlerden daha güçlü bir performans gösterdi.

GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2024 yılında bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak; inşaat sektörü toplam katma değeri %9,3, ürün üzerindeki vergiler eksi sübvansiyonlar %7,7, finans ve sigorta faaliyetleri %4,9, tarım %3,9, bilgi ve iletişim faaliyetleri %3,4, hizmetler %3,1, gayrimenkul faaliyetleri %2,4, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %1,8, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri %1,4, diğer hizmet faaliyetleri %1,2 ve sanayi %0,5 arttı.

GSYH, iktisadi faaliyet kollarına göre A10(1) düzeyinde büyüme hızları, 2024



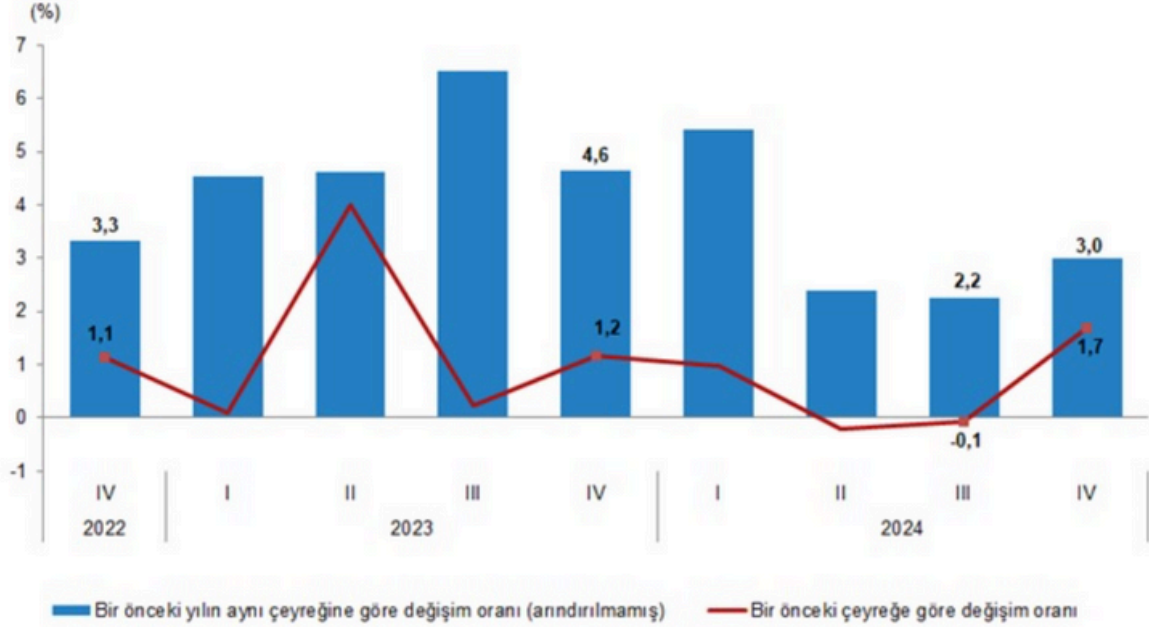
(1) **A**-Tarım, ormancılık ve balıkçılık, **BCDE**-Sanayi, **F**-İnşaat, **GHI**-Hizmetler, **J**-Bilgi ve iletişim, **K**-Finans ve sigorta faaliyetleri, **L**-Gayrimenkul faaliyetleri, **MN**-Mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri, **OPQ**-Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, **RST**-Diğer hizmet faaliyetleri.

Şekil 1: GSYH, iktisadi faaliyet kollarına göre büyüme hızları, 2024 (TÜİK)

Üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH, 2024 yılında bir önceki yıla göre %63,5 artarak 43 trilyon 410 milyar 514 milyon TL oldu. Kişi başına GSYH 2024 yılında cari fiyatlarla 507 bin 615 TL, ABD doları cinsinden 15 bin 463 olarak hesaplandı.

GSYH 2024 yılının dördüncü çeyrek ilk tahmini; zincirlenmiş hacim endeksi olarak, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %3,0 arttı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi, bir önceki çeyreğe göre %1,7 arttı. Takvim etkisinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi, 2024 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %3,1 arttı.

GSYH büyüme hızları, IV. Çeyrek: Ekim-Aralık, 2024



Şekil 2: GSYH Büyüme Hızları, 2024 (TÜİK)

Üretim yöntemiyle Gayrisafi Yurt İçi Hasıla tahmini, 2024 yılının dördüncü çeyreğinde cari fiyatlarla bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %49,0 artarak 12 trilyon 704 milyar 50 milyon TL oldu. GSYH'nin dördüncü çeyrek değeri cari fiyatlarla ABD doları bazında 369 milyar 368 milyon olarak gerçekleşti.

GSYH sonuçları, IV. Çeyrek: Ekim-Aralık, 2024

Yıl	Çeyrek	GSYH			
		Cari fiyatlarla (Milyon TL)	Cari fiyatlarla (Milyon \$)	Zincirlenmiş hacim endeksi	Değişim oranı (%)
2023	Yıllık	26 545 722	1 130 009	221,6	5,1
	I	4 687 492	248 416	195,3	4,5
	II	5 571 440	274 908	210,9	4,6
	III	7 759 106	298 760	238,4	6,5
	IV	8 527 683	307 925	241,9	4,6
2024	Yıllık	43 410 514	1 322 408	228,7	3,2
	I ^(r)	8 870 040	287 127	205,9	5,4
	II ^(r)	9 920 835	307 235	215,9	2,4
	III ^(r)	11 915 589	358 678	243,7	2,2
	IV	12 704 050	369 368	249,2	3,0

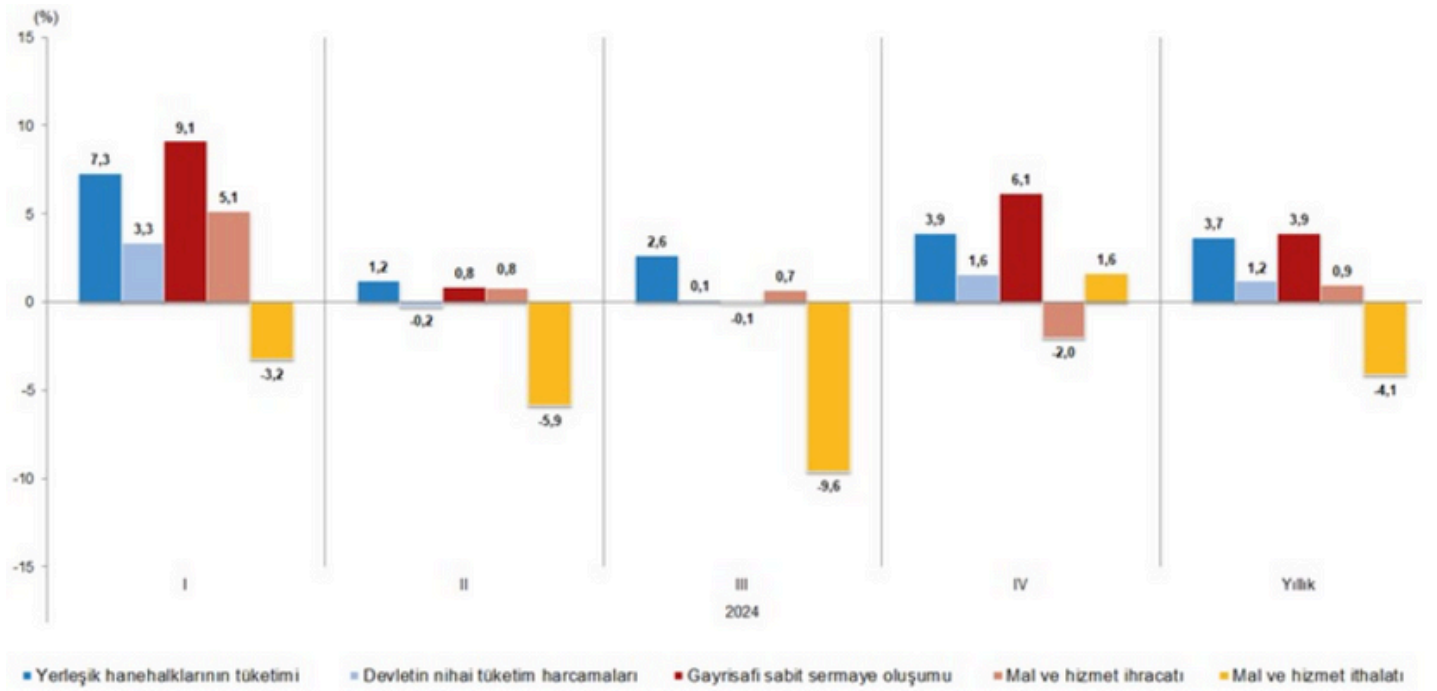
(r) İlgili çeyreklerde revizyon yapılmıştır.

Şekil 3: Üretim Yönetimi ile GSYH, 2023-2024 (TÜİK)

Yerleşik hanehalklarının nihai tüketim harcamaları, 2024 yılında bir önceki yıl zincirlenmiş hacim endeksine göre %3,7 arttı. Hanehalkı tüketim harcamalarının cari fiyatlarla GSYH içindeki payı %59,2 oldu.

Yerleşik hanehalklarının nihai tüketim harcamaları 2024 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak %3,9 arttı. Devletin nihai tüketim harcamaları %1,6, gayrisafi sabit sermaye oluşumu ise %6,1 arttı.

Bir önceki yıl zincirlenmiş hacim endeksine göre 2024 yılında mal ve hizmet ihracatı %0,9 artarken ithalatı %4,1 azaldı. Mal ve hizmet ihracatı, 2024 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak %2,0 azalırken ithalatı %1,6 arttı.

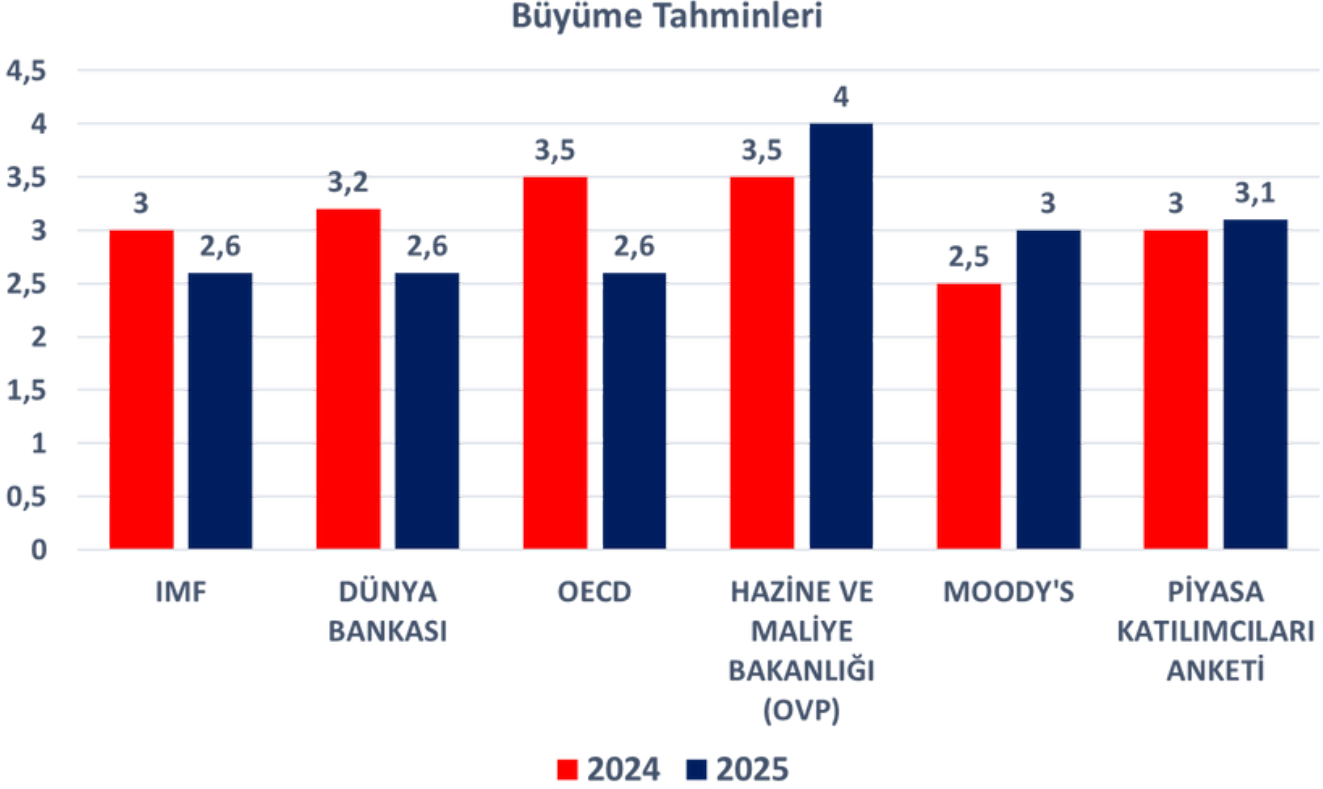


Şekil 4: GSYH Bileşenlerinin Büyüme Hızları , 2024 (TÜİK)

İşgücü ödemeleri 2024 yılında bir önceki yıla göre %90,0 artarken, net işletme artışı/karma gelir %46,5 arttı. 2024 yılının dördüncü çeyreğinde ise işgücü ödemeleri bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %75,4 artarken, net işletme artışı/karma gelir %35,9 arttı.

İşgücü ödemelerinin cari fiyatlarla Gayrisafi Katma Değer içerisindeki payı geçen yıl %32,5 iken bu oran 2024 yılında %37,9 oldu. Net işletme artışı/karma gelirin payı ise %47,0 iken %42,2 oldu.

Uluslararası kurumların Türkiye'nin 2024 yılı büyüme tahminlerine baktığımızda, IMF %3, Dünya Bankası %3,2, OECD %3,5, Moody's %2,5, Piyasa Katılımcıları Anketi %3 ve Orta Vadeli Program'a göre ise %3,5 idi. (Şekil 5)



Şekil 5: Türkiye 2024 ve 2025 Büyüme Tahminleri (EquityRT Macro, Refinitiv)

DEĞERLENDİRME

Büyüme verilerini incelediğimizde, dış pazarlardaki daralmanın devam etmesine karşın iç talepteki nispi hızlanmanın etkisini görüyoruz. 2024 yılı genelinde “mal ve hizmet” ihracatının %0,9 artarken, ithalatının ise %4,1 azalış göstermesi dikkat çekici bir veri seti olarak karşımıza çıkıyor.

2024'te GSYH'yi oluşturan iktisadi faaliyet kolları arasında inşaat, finans ve sigorta faaliyetlerinin öne çıkmasında, son dönemde hızlanan kentsel dönüşüm adımları ile TCMB'nin faiz indirim döngüsüne başlayacak olmasının önceden sinyalini vermesi ve ilk faiz indirimini gerçekleştirmesinin de önemli bir etken olduğunu düşünüyoruz.

2025 yılında ise dezenflasyon sürecinin devam edeceğini ancak Merkez Bankası'nın kademeli bir şekilde, veri bazlı faiz indirimlerini sürdüreceğini düşünüyoruz. Bu kapsamda ülke ekonomisinin özellikle yılın 2. yarısında iyi bir büyüme performansı göstereceği kanaatindeyiz. Küresel bazda ekonomik belirsizliklerin devam ettiğini de göz önünde bulundurduğumuzda, Türkiye ekonomisinin diğer ülke ekonomilerinden pozitif ayrışma potansiyelinin yüksek olduğu düşünüyoruz. Özellikle jeopolitik risklerin azalmasıyla Ukrayna, Suriye ve Lübnan'ın yeniden yapılandırılmasında Türk şirketlerin önemli roller üstlenebileceğini ve bunun önemli bir potansiyel barındırdığını öngörüyoruz.